

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: החזקת תורה

פרשת תרומה

בס"ד | גיליון מס' 168

כיצד זכו 3 ילדים להעניק שנת חיים?

בטבעות הארון יהיו הבדים (כ"ה, ט"ו)

'ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת!' - נקבע בתורה במעמד הברכות ההיסטורי טרם כניסת עם ישראל לארצו, 'ואמר כל העם אמין'. זו ברכה חקוקה בסלע, בתורה הקדושה, מפיו של בורא עולם. מי שמקים את התורה, מי שתומך בה ומחזיק את עמודיה, מי שתומך בלומדי תורה ובמוסדות תורה - הוא המבורך מפי הגבורה, מפיו של בורא עולם!

פרשת השבוע פותחת ב'ויקחו לי תרומה', וממשיכה בתיאור בדי הארון - אלו המחזיקים את ארון הקודש, את לוחות הברית, את עמוד התורה. התורה אינה אומרת 'זיטנו לי תרומה', אלא 'ויקחו לי תרומה'. כי כאשר יהודי תומך במטרות של בורא עולם, הוא הרבה יותר לוקח מאשר נותן, הוא הרבה יותר מרוויח ממה שהשקיע. סמוך לזה אנו מצויים על בדי הארון - מחזיקי התורה, כי זו הדוגמא הטובה ביותר:

כאשר יהודי מחזיק תורה, הוא משלם בכספו וזוכה לשותפות עם בורא עולם. כשיהודי מוסר מממונו ומכוחותיו כדי לאפשר לאחרים ללמוד תורה, הוא זוכה בברכת שמים משתלמת וכדאית שבעתיים על הכוחות והכסף שהשקיע. כאשר יהודי תורם להחזקת לומדי התורה, הוא קונה בתרומתו זכות כבירה ואצילית, שמוזכה אותו בברכת שמים צמודה!

וברכת שמים זו ממתנה לכל אחד מאיתנו. לא רק גביר גדול יכול לזכות בה, אלא כל אחד שמסייע בתרומה קטנה כפי יכולתו להחזקת התורה, כל מי שזוכה להסדיר תנאים נוחים לעמלי התורה, כל מי שמעודד את עמלי התורה במילה טובה או בטיפוח על השכם, ועל אחת כמה וכמה - נשות ישראל הזוכות לתמוך ולסייע לבעליהן ולילדיהן לעסוק בתורה אף שהדבר דורש מהן מחירים כבדים ומאמצים כבירים - זוכה להתברך מפי בורא עולם בכבודו ובעצמו.

הרי אין מי מאיתנו שלא היה רוצה לזכות בברכה כזו, וכל כך קל, זמין ונגיש לזכות בה. כמה כדאי להימנות על עצי החיים המחזיקים בעמוד התורה, כי ככל שנשקיע יותר מזמננו וכוחותינו, כספנו ומאמצינו, להחזקת התורה, לסייע ללומדי תורה, לפעול להוספת לומדי תורה, להגביר את קול התורה - כך נזכה ליותר ברכה, ליותר שפע, ליותר הצלחה, ולהרבה יותר אושר. הרי כבר הובטח לנו: 'ותומכיה - מאושר!'

פוליסת ביטוח לשנה!

בני המשפחה אמנם היו בסוד העניינים, אך גם אותם הפתיעה התשובה המצערת והכואבת אותה שמעו מהרופאים. אימם, הרבנית מלכה ע"ה, כבר הייתה חולה מזה זמן, ובכל זאת - עדיין התקווה פיעמה בליבם. עד שהגיעו תוצאות בדיקת הסי.טי.י, וניפצו את התקווה. הרופאים הסבירו שהתוצאות לא מניחות מקום לספק, המצב חמור ממה שחשבו בתחילה, ולמעשה - כבר כמעט לא ניתן לעשות כלום. המחלה מתפשטת בצורה נוראית, הרבנית בסכנת חיים.

אם ננסה לתאר לעצמנו רגע מכוון, היסטורי ומרגש בחיינו, נוכל לדמיין רגע נפלא ומיוחד, בו אנו מתבשרים כי דמות עילאית, צדיק נשגב מדור קדום, מגיע לביקור אפוף הוד בשכונת מגורינו. הבה נצא לרגע למסע במנהרת הזמן, ונדמיין כי אנו מתבשרים כי בעוד שבוע ימים יגיע לא אחר מאשר רבן של ישראל 'החפץ חיים' זצ"ל, לקבלת קהל בעירנו.

לא מזמן פורסם מחזה מרגש, שהסעיר את העם היהודי בכל העולם, ובו נראה 'החפץ חיים' מתהלך במסגרת 'הכנסיה הגדולה הראשונה' שקיימה אגודת ישראל,

לפני כתשעים שנה. הדבר עורר הדים, רבבות צפו בו בהתרגשות אין קץ. אשרינו שאנו יכולים לראות גדול עולם מדור קדום, ולו מבעד למסך!

עתה, נדמיין שהוא בכבודו ובעצמו מגיע, ועומד להרעיף מברכותיו על כל הבאים לביתו. נקל לתאר את ההתרגשות הגדולה, את התכונה הכבירה, את התחושות המרוממות. כל אחד מאיתנו היה מכין עצמו ברטט לקראת הרגע הגדול, נערך מראש עם המילים המדוייקות אותן ירצה לומר, ומתכוון עם רשימת נקודות בהן יבקש להתברך.

לא רק אנשים המתמודדים מול מצוקה בריאותית, חינוכית או כספית יעמדו בתור לברכתו, כל אחד מאיתנו - גם הבריא, המאושר והעשיר ביותר, היה מפנה את כל יומו ואף רץ לתפוס מקום טוב בתור לברכה הנדירה הזו. ברכה של 'החפץ חיים'!

וכשהוא יבוא... - אין לתאר, אין לשער. רועדים מהתרגשות ורוטטים מציפיה, היינו עומדים כולנו בתור הארוך לקבל את ברכתו. גם אם זה יקח שעות, גם אם זה יצריך עמידה ממושכת על הרגליים, גם אם נצטרך לצום שעות ארוכות או לשלם הון תועפות. הכל כדי לקבל את ברכתו של אותו צדיק נשגב, הברכה של 'החפץ חיים'!

ואותו 'חפץ חיים' בעצמו, בספרו 'ליקוטי מאמרים ומכתבים', חושף כי יש משהו הרבה יותר חזק ועוצמתי, ברכה הרבה יותר חזקה מברכה של צדיק נשגב! גילוי מפעים על משהו שחזק הרבה יותר מברכת הצדיק הגדול בעולם, והוא - להתברך מפיו של בורא עולם בכבודו ובעצמו!

כן, לא פחות ולא יותר: בורא עולם מברך אותנו, הוא המרעיף עלינו את הברכה, הוא שיוכנו את דינו ויאמץ אותנו, הוא שיעניק לנו את ברכתו שתשמור עלינו ותשפיע על חיינו שפע אושר וברכה. איך מגיעים לברכה הזו? איך זוכים להתברך מפיו של בורא עולם ובעצמו? איך זוכים בברכה הטובה בעולם?

התשובה היא שתי מילים: 'החזקת תורה'. החזקת תורה היא הברכה הטובה בעולם, ההשקעה הנבונה ביותר, וגם השותפות היעילה ביותר. התמיכה בלומדי התורה, לקחת חלק בהחזקת מוסדות התורה, בקיומם של לומדי תורה!

משאלה תחת הגשר...

הגאון רבי חיים ברים זצ"ל זכה לעסוק בהחזקת שתי משפחות של עמלי תורה, בשליחות הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל. פעם אחת, לאחר שתמך במשפחות והודיע לרבי יחזקאל על הצלחת השליחות, הוסיף וקרא בהתפעלות: 'איזו זכות נפלאה יש לרב, לעסוק עד כדי כך בהחזקת התורה!'

'אכן כן', נענה רבי יחזקאל לעומתו, 'אך הזכות הזו אינה באה בקלות... הבה אספר לך: בתקופת מגורי בלונדון הבירה, מדי יום ביומו בדרכי לבית הדין שם כיהנתי כדיין, הייתי עובר תחת הגשר ועוצר למנוחה קלה. לא הוצרכתי לעצור למנוחה, אלא ששם הוזלתי דמעות כמים בתפילה נרגשת לבורא עולם, ודבר אחד ביקשתי:

שיזכה אותי להחזיק תורה! שישים את חלקי עם מחזיקי התורה! שתהיה לי הזכות הכבירה להיות חלק ממחזיקי התורה! - זה כל מה שביקשתי, זו הייתה תמצית שאיפתי, לצורך זה עצרתי והתפללתי מדי יום בדמעות שלישי'!

את הסיפור הביא הרה"ג רבי משה יוסף שיינערמאן שליט"א בספרו 'אוהל משה', כפי ששמעו בעצמו מפיו של רבי חיים ברים זצ"ל, וללמדנו בא:

כל אחד יכול לזכות בזכות החזקת התורה, אך צריך לשאוף לה, לרצות לה, להתפלל לזכות בה. הבה נשאף להיות ממחזיקי התורה, אם בתרומה ממונית, אם בסיוע לגיוס כספים, אם בסידור הספרים למען עמלי התורה או אפילו הכנת כוס תה עבורם. גם עקרת הבית המסייעת לבעלה וילדיה לצאת ללימודים זוכה באחוזים ב'בינוס' הטוב בעולם, הוא החזקת התורה. הבה נתמוך בתורה בכל מאודנו, כי עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר בכל העניינים!

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)

אלו נעליים ריווחיות יותר?

אחת הישיבות הטובות והמפורסמות בעולם היהודי של לפני שנות השואה האיזומה, היתה ישיבת סלוצק. בהיכל הישיבה הסתופפו טובי התלמידים, שרובם גלו למקום תורה מערים מרוחקות, וכל צרכיהם ניתנו להם על ידי הישיבה. לפיכך, כדי לאפשר לקיים את קול התורה ברמה, עמד מאחורי הישיבה יהודי יקר ונכבד, שבתפקידו הקודם שימש כרב נערץ שישב על התורה ועל העבודה, אך הוא יותר על התפקיד המכובד לטובת הזכות העילאית לשמש כמגייס הכספים למען הישיבה.

מלאכתו היתה יומיומית וקשה, שוחקת ומצריכה מאמץ רב. בעוד קול התורה בושר בהיכל הישיבה, הוא נדד מעיר לעיר ומישוב ליישוב, מקבץ תרומה ועוד תרומה למען הישיבה. הוא חש כי הוא שותף בעשייה גדולה וחשובה למען הישיבה, אך החל להרגיש כי כוחותיו לא עומדים לו. היטב זכר כי בימים עברו כיהן במשרה רבנית נחשבת - אז ישב על התורה ועל העבודה במנוחת הנפש, ונפשו חשקה לחזור לאותם ימים עליזים, ולהחליף את תפקידו הנוכחי בתפקיד רב...

טרם יקבל את ההחלטה הגורלית, החליט לעלות לביתו של רבן של ישראל, הכהן הגדול מאחיו, 'ה'חפץ חיים' זצ"ל. הוא התקבל בכבוד ובהערכה כמי שתומך בעמוד התורה, והחל לספר על הקשיים בעבודתו, המאמץ הרב שהוא מקדיש, השעות והימים העוברים עליו בנדודיו בניכר, האכזבות הרבות שהן מנת חלקו, ועוד ועוד. כשסיים, הסביר כי לאור כל הנתונים הוא מבקש לשאול את 'ה'חפץ חיים', האם הוא מאשר לו את ההחלטה לעזוב את תפקידו...

'ה'חפץ חיים' האזין לדברים רוב קשב, ובירך אותו בברכת 'שיהיה הצלחה' - אותה פירש האיש כהסכמה. כשהיטב את פניו לצאת, שמע לפתע את 'ה'חפץ חיים' קורא מאחוריו: 'רק תגיד לי, היודע אתה מה מחיר זוג נעליים?'

הוא הופתע מאוד מהשאלה, שנראה כי אינה ממין העניין בכלל, ומשך בכתפיו במבוכה. 'אין לי מושג מה מחירן של נעליים היום', השיב. 'אין דבר', השיב 'ה'חפץ חיים', 'הבה ננתח יחדיו את שוק הנעליים...'

וכך, במשך שעה ארוכה, הם ישבו ודנו במחיריהם של זוגות נעליים, ועל ההבדל בין מחירים אצל הסנדלר המייצר נעליים באופן פרטי, לבין מחירים ברכישה ממפעל נעליים גדול - המייצר נעליים באופן סטונאי. בתום חישוב מהיר הבינו כי נעליים הנרכשות מסנדלר - מחירן גבוה יותר ועשוי להגיע עד 5 רובל, ואילו נעלי מפעל - נרכשות ב-3 רובל לכל היותר.

'אם כן', אמר 'ה'חפץ חיים', 'מי עשיר יותר: בעל המפעל המוכר נעליים ב-3 רובל, או הסנדלר המוכר נעליים ב-5 רובל? כמובן - בעל המפעל עשיר גדול בהרבה! עכשיו אשאלך שאלה: כיצד יתכן אפוא שהסנדלר המוכר נעליים ביוקר - אינו מתעשר כחברו בעל המפעל, המוכר נעליים בסכום נמוך בהרבה?'

האיש התבלבל לחלוטין, לא הבין כיצד 'צנח' דו השיח הזה לתוך הנושא לשמו בא. למרות שהיה מופתע מעצם הנושא, נענה לשאלה והסביר: 'הרי זה פשוט. אמנם בעל המפעל מוכר במחיר זול, אך הוא מוכר עשרות ואולי מאות זוגות נעליים ביום, פשיטא שיתעשר מכך! הסנדלר - אמנם מוכר במחיר יקר יותר, אך הוא מוכר נעליים בודדות בחדוש, וכיצד יתעשר?'

'הסכת ושמע', נענה לו 'ה'חפץ חיים' במתק שפתיים, 'עתה תבין למה התכוונתי. היום אתה בעל מפעל, מפעל של תורה. אמנם אין מנוחה מושלמת בשעות הלימוד שלך - ולכן 'תג המחיר' של כל שעה כזו מופחת, אך הרווח המצטבר שלך גדול בהרבה, אדיר, אינו ניתן לתיאור! אתה בעל מפעל של תורה, אתה הופך למיליונר, כי הרווח שלך כפול ומכופל שבעתיים!'

אם תפרוש מתפקידך - המחיר של שעת לימוד שלך יעלה, אך הרווח הכללי - יצטמק לאין שיעור. כשאתה בעל מפעל - אלפי שעות לימוד תורה נזקפות לזכותך בכל יום, אתה מתעשר מרגע לרגע!'

ודבריו אלו של 'ה'חפץ חיים', שהובאו בספר 'בדרך עץ החיים', מפי הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל - ראש ישיבת סלוצק, מגלים את גודל הזכות של העוסקים במלאכת הקודש של החזקת התורה, של המסייעים להחזיק את עמוד התורה, וגם של התמכין דאורייתא בעצמם. כשיהודים יושבים ולומדים ואנו מחזיקים את ידיהם, אם בתרומה כספית ואם בעזרה אישית - אנחנו הופכים לבעלי המפעל, אלו שהרווחים הכבירים של מפעלי התורה עומדים לימנים ולסייעים!

הבה ניקח את הדברים לתשומת ליבנו. החזקת התורה דורשת לפעמים מאמץ רב, מחיר אישי גבוה, סכומי ניכרים. לא בקלות ניתן לזכות בזכות הכבירה כל כך של החזקת התורה, אבל זה הופך אותנו לבעלי המפעל, לאלו שהרווחים הנצחיים של מפעלי התורה נזקפים לזכותם, ומעשירים אותם ברווח כביר שעומד לצידם בכל תחומי החיים!

ככל שנתמון בעמלי התורה, ככל שנתמסר למענם, ככל שנתאמץ יותר עבורם - כך נבטיח לעצמנו אחוזים גבוהים וניכרים יותר של רווח אדיר בזכויות איכותיות נפלאות, ונבטיח לעצמנו את השותפות התמידית עם בורא עולם, ההופכת לברכת שמים צמודה ואיכותית!

אבי המשפחה, הגאון רבי יוסף שיינין שליט"א, מיהר לעדכן את רבו הגאון רבי ראובן גרשונוביץ זצ"ל, בבחינת 'מי יש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם'. הוא סיפר על התוצאות הכואבות של הבדיקה ועל מסקנותיהם של הרופאים, שמעמידות את עקרת הבית בסכנת חיים ואת המשפחה כולה בטלטלה עזה.

רבי ראובן שמע את הדברים, ומלבו נעקרה אנה כבידה. הוא חיזק את ראש המשפחה בדברי אמונה וביטחון, הרעיף אמרות חיזוק שיסייעו לעמוד בנסיון הקשה. כשנדרש לשאלה מה ניתן לעשות כעצה טובה ומועילה ברמה המעשית, הרהר רבי ראובן ארוכות והשיב תשובה מסעירה:

'בעת הזאת, הזכות הגדולה ביותר היא החזקת תורה, זכות העומדת להגנה ולהצלה מכל רע. אני מציע לחפש בין תלמודי התורה ילדים שאין להוריהם לשלם את שכר הלימוד הנדרש, ולכן סכנת עזיבת לימוד התורה מאיימת עליהם, ולממן עבורם את שכר הלימוד. כך, בהשקעה טובה בהחזקת לימוד התורה - תקנו לעצמכם זכות כבירה לרפואת אם המשפחה!'

רבי יוסף לא הרהר ולו לרגע, ובירר בקרב תלמודי התורה על ילדים שהוריהם לא מסוגלים לעמוד בתשלומי שכר הלימוד. על אחר עמד ושילם בגינם את הסכום הדרוש, ומאותו רגע ואילך - עמדה לזכות האשה זכות כבירה במיוחד של החזקת תורה. לצד הרופאים שפעלו לרפואתה והתרופות שנטלה, עמדה לימינה זכות כבירה של לימוד התורה של ילדי תשב"ר...

ואכן, ההשקעה הטובה והריווחית בעולם לא איכזבה. שלושה חודשים חלפו, ובבדיקת ס.טי. נוספת - התבשרו בני המשפחה על שיפור ניכר במצב. הרופאים הופתעו, לא האמינו כי נס כה גדול מתחולל לנגד עיניהם. מה שהם לא ידעו, שזכות החזקת התורה פועלת מאחורי הקלעים, מסייעת ממרומים לאשה להתגבר על מחלתה...

כשרבי יוסף התבשר על השיפור, התרגש מהמידע החדש ושוב הלך לספר לרבו - רבי ראובן גרשונוביץ. כשפיו אינו פוסק מלמלל מילות הודאה ותודה נרגשות לבורא עולם על הנס המופלא. רבי ראובן שמח מאוד על השיפור, אך היטב ידע והבין כי המצב עדיין לא פשוט... האשה עדיין חולה, עדיין זקוקה לרחמי שמים מרובים.

הוא שב והציע: 'אני מציע שתמשיך להחזיק את לומדי התורה הצעירים, צא וברר על עוד ילדים הזקוקים לעזרה בתשלום שכר לימודם, כדי שיוכו לשבת ולעמוד בתורה. המשך החזקתם יהיה 'קרבן תודה' על הנס והשיפור שהתחולל, וגם יעניק זכות כבירה להמשך חיי אשתך כנגד כל הסיכויים. הרי גם עכשיו השיפור הוא מפתיע ובגדר נס, אך המחלה עדיין כאן, ובכל רגע עלולה להכריע את גורל חייה. אין לך זכות שתשמור ותגן עליה כמו החזקת התורה!' - סיים רבי ראובן את עצתו.

רבי יוסף שכבר הכיר את עוצמת הסגולה שבדבר, לא הוצרך למילות זירוז נוספות. הוא שב לתלמוד תורה סמוך, וביקש לשלם את שכר הלימוד של ילד אחד לשנה שלימה, בתשלום אחד, מראש. הוא המשיך לתלמוד תורה נוסף וממנו לשלישי, כשבכל אחד מהם הוא מאמץ ילד שאין להוריו את היכולת הכספית להחזיקו בלימוד התורה, ומשלם את שכר לימודו לשנה מראש, ביודעו כי זו ההשקעה הטובה ביותר והמבטיחה ביותר!

חודש ועוד חודש חלפו, מצבה של האם ידע עליות ומורדות, שיפורים ונסיונות. היא הצליחה לשרוד, מנצחת כמו נשימותיה את תחזיותיה הקודרות של הרופאים, שלא ידעו כי אי שם ילד לומד תורה, והזכות שלו מגינה עליה, ומסייעת לה להמשיך בחיים. בני המשפחה היו מאושרים, חשו כי קיבלו אמה במתנה, כנגד כל הסיכויים. כל יום בחברתה, כל שעה שהיא עטרה לראשם - הכל רווח, וקריאות ההתפעלות של הרופאים - הן ההוכחה...

אך בסופו של דבר, ביום כ"ג בתמוז תשנ"א גברה מאוד המחלה, והרבנית מלכה שיינין ע"ה נלקחה לבית עולמה, וכאן מגיע הגילוי המטלטל והמרגש, שהסעיר את בני המשפחה בימי השבעה. היטב זכרו כי לפני תקופה שילמו את שכר הלימוד להחזקת תורתם של שלושה ילדים למענה, אך לא זכרו מתי זה היה. הם עברו על הניירת והמסמכים, ועיניהם התעגלו בהפתעה כשגילו בקבלה אותה קיבלו מתלמודי התורה, את אותו התאריך, זהה לחלוטין, מסעיר את הלב:

'כ"ג בתמוז תש"ן. זה היה היום בו בני המשפחה מימנו לשלושה ילדים את החזקת תורתם לשנה מראש. ובאותו תאריך בדיוק, שנה אחרי, עם תום תקופת 'פוליסת הביטוח' של החזקת התורה עבור האם - באותו יום בדיוק ניצחו אראלים, והרבנית נפטרה למגינת כל לב!'

סיפור מפעים זה, שצוטט בספר תולדותיו של רבי ראובן גרשונוביץ - 'ניצוצי אש', מפי בעלה הגאון רבי יוסף שיינין שליט"א, הוא סיפור שאינו מותיר מקום להרהור או לערעור. זה לא 'בערך' זה לא 'אולי', זה לא 'אפשר'. זה גילוי מטלטל מכבשונו של עולם, שכאשר האשה היתה במצב של סכנת חיים קיומית, כל עוד עמדה לה פוליסת הביטוח של 'החזקת התורה', כל עוד עמדה לה הזכות הכבירה של לימוד התורה - היא זכתה בחיים, בדיוק ברמת התאריך!

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו. החזקת התורה היא פוליסת הביטוח הטובה בעולם, היא המעניקה ברכה ואושר אמיתיים מידי בורא עולם. ככל שנחזק את עמודי התורה, ככל שנתמון בלומדי התורה, ככל שנתאמץ למען עמלי התורה - כך נבטיח לברכת שמים אף למעלה מדרך הטבע, שתעמוד לצידנו ותעניק לנו חיי אושר ושמחה!